

MAJ
 16 P. Janez Nepomuk
 17 T. Paškal
 18 S. Venancij
 19 C. Peter Cel.
 20 P. Bernardina
 21 S. Feliks, Kant.
 22 N. 5. po Velik. 20
 23 P. Križ. Andrej B.
 24 T. Križ. Donatijan
 25 S. Križ. Magd. Pac.
 26 C. Vnebohod
 27 P. Gregorij VII. 2
 28 S. Viljem Alv.
 29 N. 6. po Velik. 2
 30 P. Križ. grobov
 31 T. Angela Mer.

AMERIKANSKI SLOVENEK

**NAJSTAREJŠI
 IN NAJBOLJ
 PRILJUBLJEN
 SLOVENSKE
 LIST V
 ZDRUŽENIH
 DRŽAVAH
 AMERIŠKIH.**

STEV. (NO.) 98. CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 19. MAJA — THURSDAY, MAY 19, 1938 LETNIK (VOL.) XLVII.

Pravice za manjšine na Češkem - Zlo brezdelja za mladino

Čehoslovaška vlada namerava iti v dovoljevanju pravic narodnostnim manjšinam do skrajnosti; ne bo pa dovolila izpremenitev državne ustave. — Nemci zahtevajo popolno avtonomijo in groze z nemiri.

Praga, Čehoslovaška. — Čehoslovaška vlada je ta torka dokončala osnutek novega zakona, po katerem namerava iti do skrajnosti v svojem popušcanju napram narodnostnim manjšinam v državi, v prvi vrsti napram Nemcem. Sla bo v resnici tako daleč, da bo moral njen načrt zadovoljiti manjšine, ako jim je za to, da pridejo z vlado do sporazuma, in ako seveda ne gredo njih zahteve naravnost do take meje, kjer jim je zadostitev nemogoča, na pr. odcepitve od Čehoslovaške in priključitev drugi državi.

Kolikor se je moglo izvedeti, zahteva nemška manjšina, da Čehoslovaška popolnoma preuredi svojo, doslej centralizirano vlado in da se država izpremeni v nekako federacijo, podobno, kakor jo ima Švica. Do take skrajnosti pa vlada nima namena iti, kajti ve, da bi bil od tega le prav kratak korak do popolne odcepitve ozemlja, na katerem kompaktno žive Nemci, in njega priključitve Nemčiji. Pač pa se bodo manjšinam priznale razne druge predprave.

Tako se jim bo dala takozvana kulturna avtonomija, namreč, da se bo v šolah, ki leže v ozemlju kake narodnostne manjšine, vršil pouk v jeziku tiste manjšine. Dalje se jim bo priznala tudi uradnost njih jezika v večjem obsegu. Doslej je v veljavi, da se v tistih krajih, kjer ima manjšina najmanj 20 odstotkov svojih ljudi, izvršujejo uradne listine v obeh jezikih, manjšinskem in češkem; v naprej bo zadostoval samo manjšinski jezik. Sudetskim Nemcem se bo poleg tega dovolila tudi avtonomija za njih socialne in gospodarske zavode, kakor na pr. trgovske zbornice. Garantiralo se jim bo tudi, da bodo varni pred raznarodovanjem.

Kljub vsem tem popustitvam pa se sliši iz krogov Nemcev, da jih program vlade vse prej kakor pa zadovoljuje. Kakor že gori omenjeno, popolno avtonomijo hočejo imeti in takorekoč absolutno neodvisnost od vlade v Pragi. Njih voditelji trdijo, da je med sudetskimi Nemci nepotrpežljivost dosegla že tak višek, da se jih komaj še zadržuje od resnih činov, in se boje, da se bodo pojavili splošni nemiri, kadar bo vlada objavila svoj osnutek glede narodnostnih manjšin.

Iz vladnih krogov pa se nasprotno povdarja, da so Nemci na Čehoslovaškem neusmiljeno zapeljani od nazijskih agitatorjev iz Nemčije in da nimajo nobenega pravega povoda za pričože. Vlada je namreč takó demokracična, da se v tem oziru lahko primerja s katerokoli drugo demokratično državo na svetu, in da torej ni nobenega vzroka, da bi se morala državna ustava sama izpremeniti, kakor to Nemci zahtevajo. Razvidno je torej, da tem ni v resnici toliko, da si pribore avtonomne pravice, marveč vleče jih, da se

SRDITA BITKA NA KITAJSKEM

Japonci z vso silo udarjajo na kitajsko linijo.

Sanghaj, Kitajska. — Že nekaj dni sem divja na bojiščih v srednji Kitajski najbolj krvava in divja bitka cele sedanje vojne. Japonci so se z vso silo zagнали, da stro kitajski odpor in da združijo obe zasedeni ozemlji v severni in srednji Kitajski. Do 800,000 mož je aktivno udeleženih v tej bitki, ki vihra na 250 milj dolgi fronti. Glavna točka za katero gre, je mesto Sučov, ki je važno železniško križišče. Japonci strahovito obdelavajo to mesto iz aeroplanov in z artilerijo, vendar Kitajci trdijo, da njih črta doslej še ni pretrgana.

SEDEČA STAVKA V MESTNI HIŠI

Cleveland, O. — Tukajšnjemu županu Burtonu in njegovemu mestnemu odboru delajo zadnje dni veliko preglavice mestni relifariji. Na zasedanju odbora zadnji ponedeljek se jih je zbralo v mestni hiši do 1000 in so izrazili namero, da bodo ostali tamkaj, dokler ne bo državna zakonodaja kaj ukrenila za odpravo clevelandskemu relifu. Demonstranti so se nato organizirali tako, da jih bo ostalo v mestni hiši okrog 150, nakar bo zavzela njih mesta druga skupina enakga števila in se bodo tako izmenjavali, dokler ne dosežejo izpolnitve svojih zahtev.

TREZEN AVTOMOBILIST

Chicago, Ill. — Na tukajšnjem varnostnem sodišču je bil v ponedeljek obsojen pod obdolžbo vožnje v pijanem stanju na deset dni zapore in prepoved vožnje za šest mesecev Leon. Peterson, 3218 No. Halsted. Aretiran je bil zadnji petek in je tedaj policiji izpovedal, da je izpil "samo" kakih 30 do 40 kozarcev.

SIRITE AMER. SLOVENCA

Župan mesta Jersey City, N. J., se je do skrajnosti odločil, da ne bo znotraj mestnih meja dovolil nobenemu radikalnemu govorniku nastopa. Tako se je moral voditelj ameriških socialistov, Norman Thomas, že dvakrat umakniti iz mesta. Organizacija vojnih veteranov se je postavila na stran župana in gornja slika kaže enega njenih obhodov po mestu.

PAPEŠKO ODLIKOVANJE ZA AL SMITHA

New York, N. Y. — Tukajšnji kardinal Hayes je zadnji ponedeljek predsedoval ceremonijam pri katerih se je bivšemu guvernerju Al Smithu podelilo visoko papeško odlikovanje. Od papeža Pija je bil namreč imenovan zaupnim komornikom papeža, in sicer v priznanje za njegovo udejstvovanje pri dobrotelju.

KRIŽEM SVETA

Mexico City, Mehika. — Med desničarji in radikali je prišlo v ponedeljek pred tukajšnjo univerzo do krvavega spopada, pri katerem je bilo resno ranjenih šest dijakov. Povzročili so spopad socialisti, ki zahtevajo, da se mora uvesti v univerzo socialistična vzgoja.

Budapest, Ogrska. — Policija je v ponedeljek zajela več nazijskih agitatorjev, kateri so se vozili z ladjo po Donavi in pri vsakem mostu vzklikali: "Doli z Judi!" V potranjščini je bila ladja okrašana z različnimi nazijskimi reki.

Dunaj, Avstrija. — V neki ulici judovski trgovci niso dovolili nazijskim četašem, da bi preiskali njih trgovine. Judje so bili pri tem tako korajšni, da so se raje spopadli z naziji, kakor pa bi jih pustili v svoje lokale.

NEPREMIŠLJENA MLADINA

Chicago, Ill. — 18 letni Arthur Shupert se je zadnji ponedeljek sprl s svojim dekletom, 18 letno Mildred Henning, na nje domu, 4453 No. Merrimac ave. Užaljen je odšel od nje in ji zagrozil, da se bo ustrelil, k čemur ga je dekle zavrnila, da nima korajšnosti. Vendar pa se je pozneje polastil nemir in telefoniral je na fantov dom, 6118 Eddy st. Pri tem pa je izvedela, da je Arthur že izvršil, kar je zagrozil.

OPOMIN KARDINALA

Kardinal Mundelein opozarjal katoliške voditelje, naj posveto posebno pažnjo brezposelnosti mladini.

Chicago, Ill. — Ob otvoritvi prve letne konference voditeljev mladinske organizacije, Catholic Youth Organization, v tork, se je prečitala zborovalcem poslanica kardinala Mundeleina, v kateri je prelat opozoril duhovščino in katoliške lajke, naj se z vso verno zavzemajo za brezposelno mladino. Cerkvi je naložena posebna odgovornost, je dejal, v sedanjih časih za mlade ljudi, ki dokončajo šolo, ne da bi imeli dosti prilike, preskrbeti si delo. Taki so najbolj izpostavljeni nevarnostim, ki tiče v brezdelju.

V istem smislu je govoril tudi škof Sheil v svojem otvoritvenem govoru. Povdarjal je, da mladina, ki je postala žrtev brezposelnosti in temne bodočnosti, kaj hitro izgubi vso ambicijo, ter zapade materializmu, cinizmu ter raznim prevratnim političnim in verskim naukom. Namen omenjenih organizacij je, da premostijo vrzel, ki jo je povzročila brezposelnost in navdane mladino k zvestobi do dežele in do cerkve.

ŠTEVILNI PROBLEMI PRED ZAKONODAJO

Springfield, Ill. — Guverner Horner je zadnji ponedeljek zvečer objavil, da bo sklical izredno zasedanje državne zakonodaje ali za ta petek, ali za ponedeljek. Na njej pa se ne bo razpravljalo samo o relifnem vprašanju, marveč predloženih bo še število drugih točk, kakor na pr. podaljšanje triodstotnega prodajnega davka na utilitetne proizvodnje, ustavna konvencija, razširjenje čičaškega letališča, licenca za avtomobilske voznike, itd. Vsega skupaj bo baje okrog 20 predmetov prišlo v razmatranje.

Iz Jugoslavije

Vojni ujetnik iz svetovne vojne se je po triindvajsetih letih srečno vrnil v domovino. — Velik požar, ki je pri Sinjem vrhu uničil petim posestnikom gospodarska poslopja. — Smrtna kosa in drugo.

Po 23. letih zopet doma
 Sladka gora pri Šmarju, 28. aprila. — Iz Rusije se je vrnil po 23 letih Debenak Jožef, ki so ga že mnogi smatrali za mrtvega, ker ni nič pisal. L. 1915 je bil ujet, 4 dni in 4 noči so morali hoditi brez hrane in brez spanja. V Moskvi je bil 6 tednov v bolnišnici, pozneje pa v Nižem Novgorodu v barakah, od koder so jih pošiljali na delo. Pozneje je postal strojnik v mlinski nekega grofa blizu mesta Razanj. Istega grofa je srečal zdaj, ko se je vozil v domovino, v Moskvi, kjer ga preživljajo dobri ljudje. L. 1921. se je poročil in ostal vsa leta pri svoji družini v vasi Ungor s 480 hišami blizu mesta Razanj. Pravi, da vlada tam pomanjkanje in beda zlasti ob slabih letinah. Tudi davki so neznosni. Hotel se je vrniti z ženo in 3 otroki vred, pa za ostale ni dobil dovoljenja, zato je prišel sam in bo skušal tudi družino spraviti sem. Na domu je nasei še očeta in 2 sestre, ki so ga takoj spoznali, na vsej poti domov pa ga ni spoznal nihče.

Smrtna kosa
 V Zagorju je umrl Ivan Hauptman, uradnik TPD v pokouju, ki je služboval celih 50 let. — V Ljubljani je umrla Hermína Lunder, šolska upraviteljica. — V Struževem pri Kranju je umrla Frančiška Golobova, žena obrtnika, stara 40 let.

Kronanje slike Marije Pomagaj v Št. Vidu pri Lukovici

Na velikonočni ponedeljek je ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman kronal zelo česčeno sliko Marije Pomagaj v Št. Vidu pri Lukovici. Kljub skrajno slabemu vremenu se je zbralo nad 2000 ljudi. Slavnost bi se imela vršiti zunaj na prostem, pa je to preprečilo slabo vreme.

Lepa starost

V Novem mestu je slavila 80 letnico svojega življenja daleč po Dolenjskem spoštovana gospa Katarina Oblakova, lastnica že nad 100 let obstoječe renomirane trgovske hiše Alfonz Oblak v Novem mestu. Jubilarntka je bila rojena leta 1858 v Kropi na Gorenjskem iz daleč znane Šolarjeve rodbine.

Odlikovanje

Odlikovani je bil s srebrno kolajno Dominik Poženel, poveljnik orožniške postaje v Velenju.

Pet mesecev za oko

V Lavtarijevi gostilni pod Šmarno goro je nedavno prišlo do prepira in pretepa med delavcem Josipom Torkarjem iz Zgornjih Pirnič in vojnim invalidom Antonom Medvedom. Zadnji je prvega prijel za prsa, ta pa je Medveda tolkel po glavi s pestjo in ga tako močno udaril v levo oko, da mu je ranil zrklo in so morali potem oko v bolnišnici operativno izrezati. Sedaj je bil Torkar pred kazenskim senatom in Ljubljani obsojen na pet mesecev strogega zapor. Poleg tega mora poškodovancu plačati 2000 dinarjev za bolečine in 5000 Din za izgubljenost oko.

Nesreča na Ježici

Na železniški postaji na Ježici je bil uslužen 32 letni delavec Jože Kreclar, po poklicu čevljarški pomočnik iz Varaždina. Ko je obtešaval železniške pragove, ki so bili zloženi na velikem kupu, mu je spodrsnilo, da je padel na tla. Pri padcu se je hudo ranil na hrbtenici, da je izgubil dar govora. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

Novo ime občine

Beograd, 29. aprila. — Na predlog ministra za notranje zadeve dr. Korošca so kraljevski

Katoliški Slovenci naročajte in podpirajte svoj lastni list "Amerikanski Slovenec"

Amerikanski Slovenec

ry in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevoov po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti depozirani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtga dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Slovenci združite se!

Akademsko društvo "Slovenija" v Pragi je sprejelo in objavilo naslednjo resolucijo, pod zgorajšnjim naslovom. Glasi se:

"Na pomlad narodov leta 1848. so napredni slovenski študentje na Dunaju osnovali društvo "Zedinjeno Slovence" z namenom, buditi narodno zavest in braniti slovenske pravice pred tuji. Danes, čez 90 let, smo se zbrali slovenski dijaki v Pragi na ustanovni sestanek društva "Slovenije", katerega smatramo za nujno nadaljevanje nekdanje "Zedinjene Slovenije", kajti današnje razmere in težnje slovenskega naroda so v marsičem podobne revolucijskim letom okrog leta 1848.

Ker vidimo v tujni svetovni in domači politični položaj mnogo ostrije in objektivneje kot morda vi v domovini, smo se zato strnili ne glede na versko in politično opredelitev v eno vrsto, pripravljeni žrtvovati vse svoje sile v slovenske kulturne, socialne in narodno obrambne namene.

Poleg tega smo si nadelo seznanjati demokratično čehoslovaško javnost z našo kulturo in jo zainteresirati za slovenske razmere. Nočemo, da bi prijateljstvo obeh narodov bilo le kos papirnate pogodbe. Danes je usoda Slovencev, Čehov in Slovakov ne le podobna, temveč tesno povezana.

Da pa bomo mogli svojo nalogo povoljno in objektivno izvršiti, vas pozivamo, da nam v tem čim bolj pomagate. Hočemo biti glasniki slovenskega naroda in ne inteligenčni izkoreninjenici. In to bomo lahko le tedaj, če bomo vsi zaostali poučeni o temeljnih vprašanjih našega delovnega ljudstva. Kajti narodnostno kulturna in socialna vprašanja se ne dajo ločiti.

Mi v Pragi smo z združitvijo storili prvi korak k splošni narodni koncentraciji, ki je v današnjih grozečih časih nujnost. Hočemo vam biti zgled. Pozivamo vas, da tudi vi končate medsebojne ozkosrčne politične spore, da se združite na demokratični osnovi v mogočno vrsto slovenskega ljudstva. Tek zgodovine nas ne sme najti, kot vselej doslej, razkosane in nepripravljene.

V upanju, da naš poziv iz tujine v domovini ne bo natelet na nerazumevanje, vas tovariško pozdravljamo.

Slovenski študentje v Pragi."

Naj sledi par pripomb. Predstoječa resolucija je velikega pomena ne le samo za nas Slovence, marveč za vse Slované. Kakor so bili v prejšnjem stoletju slovenski študentje na Dunaju in v Pragi nekaka straža in nekaj politični vremenski barometer, ki je opozarjal domovino pred raznimi političnimi nevarnostmi za Slovence in Slované, tako se je pojavila tudi ta resolucija baš v času, ko preti Slovanom raztresenim okrog germanskega telesa velika nevarnost. Iz tega stališča je to izjavo za pozdraviti.

Seveda, treba je pa previdnosti, kdo stoji za resolucijo? Izjave: "Strnili smo se ne glede na versko in politično opredelitev," so služile večkrat kot politične limanice. Celo naši sosede na Lawndale, ko so hodili okrog z žakljem in zbirali milijonski fond, so to izjavo imeli za svoj politični rožnovenec in so z njim glede zbirke dobro uspeli. Kadar je v narodu razburjenje, se ga na take limanice kaj lahko lovi. To omenjamo le mimogrede radi previdnosti.

Ne da bi hoteli kake direktive dajati, ampak zdi se nam, da bi bilo zelo umestno za inteligenco vseh slovenskih narodov, da bi se organizirala med seboj ter bi tvorila nekako propagandno matico za vsaj idejno združitve vseh Slovanov. V resoluciji se bere nekaj o Slovencih, Čehih in Slovakah. Kje so ostali Slovani? Kje so predvsem Poljaki in Rusi? Proti germanski nevarnosti bo treba med Slovani strnjene vrste — ali pa jih bo sovražnik uničeval posamez eno za drugim. Kakor posamezne palice iz Svatopolkove pripovedke in primere, jih bo polomil ene za drugim.

Vsled velike mizerije, v katero je padla Rusija po revoluciji, so Slovani postali med seboj zadnja leta idejno zelo razdvojeni. Nič ne tajimo, dejstva so to. Odkar je

Rusijo podjarmil komunizem, nima uradna Rusija nobene skupne slovanske politike. V svojih utopističnih mislih, da bo komunistična miselnost zajela ves svet, troši milijone in vsa sredstva, ki jih zmore v tem oziru. Koliko bilijonov je šlo iz Moskve zadnjih dvajset let za komunistično propagando po svetu? Ali je šel kak rubelj za slovansko propagando? Morda niti ena sama kopejka ne, če ni to služilo komunizmu. Tam, kjer bi morala biti glava in srce za slovanstvo — ni nič.

Odličan Čeh je o priliki izjavil: "Germanom in Romanom na zapadu je čisto prav, da Ruse davi komunizem. Ta pojav na Ruskem bo idejno razdvojil vse Slované, da bodo padli proč od glavnega debla slovanskega drevesa, ki bi drugače lahko zasenčil vso Evropo."

S tem je veliko povedano. In zdi se, da ko v tem oziru med Slovani zija največji prepad, germanstvo dviga glavo, liki kobra, da zada slovanstvu nevarni ugriz.

Rusija bi morala biti skrbna mati vseh Slovanov. To poslanstvo ji je določila usoda, toda nesrečni komunizem ji je zmešal glavo in srce. Podobna je ženi materi, ki popiva v oštariji, njeni otroci pa sami doma, izpostavljeni vsem nevarnostim. Napadajo jih drugi, pa ni skrbne matere od nikoder, da bi jih branila in da bi zastavila svojo besedo za svoje otroke. Prav tako je današnja Rusija. In v takih razmerah, kaj naj pričakujemo?

NAŠE ČASTITKE ZMAGOVALCU

Pittsburgh, Pa.
Tudi mi pošiljamo zmagovalcu v kampanji za Amerikanski Slovenec Mr. Antonu Grdini častitke iz Pittsburgha, ne samo oni iz Bridgeville. — Kranjska Micika je zapisala, da je jezila in dražila Mr. Grdinata. Seveda je, zato je tudi glasove iz Pennsylvanije pošiljala Mr. Grdinatu. — Veste kaj, Mr. Grdina, to samo vam povem, da mi je Kranjska Micika poslala "special delivery" pismo, da bi postavili Mr. Math Ključevška za kandidata Pennsylvanije. I, za božjo voljo, Mr. Ključevšek je pa nekaj tisoč glasov že daroval za Mr. Grdinata. V pismu mi je omenila, da Mr. Grdina raste kot "beker", in naj bi šel v Kalifornijo, češ, da čemo mi imeti vodjo blizu Pittsburgha. — Drugo leto pa mora zmagati naša država Penna. Pa ne da bi drugod bralci Amerikanskega Slovenca mislili, da mi ne delamo za katoliške liste. To ni resnično, ampak da nismo zmagovali je kriva le ta nesrečna depresija, ki nas tlačila je strah. Pred letom dni so se naši uredniki Amer. Slovenca in Ave Maria nahajali med nami v Pennsylvaniji in vsi smo obljubili, da bomo delali za razširjanje teh katoliških listov. Toda kot nalašč, so bili naši dobri delavci prizadeti z velikim štrajkom, komaj so začeli par mesecev delati, že zopet so doma in podpirajo vogalet. Upajmo pa na boljše čase in zmagaj bo prišla. Častitamo zmagovalcu Mr. A. Grdinatu.

Ker že pišem, naj še poročam, da je po trimesečni boleznimi umrl Peter Grabrian in sicer je umrl 12. maja na domu št. 2520 Dresden Way, Pittsburgh, Pa. Umrl je v starosti 48 let. Doma je bil iz Adlešić pri Črnomlju, na Dolenjskem. Zapušča ženo in dve hčeri, Anno omoženo Flajnik in Margareth, omoženo Kostelc. Pogreb se je vršil v ponedeljek 16. maja iz hiše žalosti v cerkev St. Mary na 57th street.

M. C., zast.

KAJ NOVEGA NA CALUMETU IN OKOLICI

Calumet, Mich.
V sredo, 4. maja, je bila na javni dražbi prodana Seneca bakrena družba za svoto 190,000 dolarjev. Družba se je vršila v sodnijskem poslopiju na Eagle River. Samo eden ponudnik je bil in sicer v osebi Wm. K. Clute iz Grand Rapids, ki je zastopal lastnike obveznice Seneca družbe. Prodaja mora biti potrjena po vladnem sodišču, nakar postane pravomočna. Ako vladno sodišče isto prizna, bodo novi lastniki dali rudnik v najem Calumetu in Hecla družbi, za dobo petih let, z pravico, da ista lahko v tem času rudnik odkupi za svoto 750,000 dolarjev. Ako Calumet in Hecla ne prevzame rudnika, potem po preteku petih let, ostane isti last sedanjih kupcev. S tem so navadni delničarji prišli ob vse, kajti s prodajo rudnika so se izbrisale vse te obveznosti, razun prednostnih terjatev, kot so davki. Calumet in Hecla se že pripravlja za eksplozacijo toda ker nima sedaj baker trga dvomijo, da bi šla naprej z večjim delom.

Copper Harbor naselbina, ki je najzadnja v Keweenaw polotoku, bo imela od sedaj naprej svojo pošto. To je prvič v zgodovini naselbine, da bo imela svoj poštni urad. Vzrok, da je poštni oddelek sklenil ustanoviti tam pošto je ta, ker v Pittsburgh, Pa. Umrl je v starosti 48 let. Doma je bil iz Adlešić pri Črnomlju, na Dolenjskem. Zapušča ženo in dve hčeri, Anno omoženo Flajnik in Margareth, omoženo Kostelc. Pogreb se je vršil v ponedeljek 16. maja iz hiše žalosti v cerkev St. Mary na 57th street.

V nedeljo so imeli farani župnije sv. Jožefa posebno farno sejo, na kateri so razpravljali kako najti pota in sredstva za popravilo cerkve, katere je nujno potrebna. Odkar je bila cerkev postavljena pred 35. leti, ni bila, razun manjših vsakdanjih poprav, še preslikana. Najprej bo potrebno, da se jo na novo prekrrije, ker brez dobre strehe ni vredno začeti z notranjščino. Potem pa potrebuje prenovljenja, v notranjščini od vrha do tal, kar bo, seve, stalo lepo svoto. Edini način za doseg tega je pač ta, da vsak poseje bolj globoko v žep, ker drugega ne preostaja. Vršile se bodo še v naprej razne prireditve in posebne kolekte v to svrhu.

Proti koncu prvega tedna v

Fort Wilkins, ki je državni park ter se nahaja blizu naselbine, zelo veliko turistov, katerim so dosedaj dostavljali pošto ob gotovih dneh, oziroma so morali sami iti po njo. Za postarico je bila imenovana Mrs. Elizabeth Mathews, soproga Jos. Mathews, bivšega poštnega raznašalca na Calumetu, ki je upokojen.

Calumet in Hecla družba je zadnji teden izdala svoje trimesečno poročilo, ki jasno kaže, kako velik je bil padec zadnje tri mesece v bakreni industriji. Družba je v treh mesecih prodala za 203,813 dolarjev bakra, dočim je lansko leto v isti dobi prodala za 2,804,266 dolarjev bakra, toraj ni letos prodala niti za eno desetino toliko kot lani. Po odbitju stroškov in drugo, izkazuje 61,581 dolarjev dobička, dočim je imela lani za isto dobo, 1,456,102 dolarjev dobička. Tako velik padec ni nihče pričakoval. Nekatere druge bakrene družbe izkazujejo mnogo boljši račun, to pa glavno iz razloga, ker imajo tiste družbe svoje lastne tovarne za izdelovanje bakrenih potrebščin med tem, ko se mora Calumet in Hecla zanašati na odprti trg, kajti nikdar ni poskušala, da bi si oskrbela svoj lastni trg. To je tudi vzrok, da je sklenila drastično znižati produkcijo.

Prvič v zgodovini Calumeta bomo lahko odposlali naša pisma po zrakoplovni pošti naravnost od tukaj naprej. Ta poskus se vrši v tednu od 15 do 21 maja. Dan 19. maja je posebno odločen kot calumetski dan. Trgovske zbornice in druge javne organizacije urgirajo ljudstvo, da se poslužijo omenjeni dan te prilike in sodeluje, tako, da bo mogoče poslati iz Calumeta najmanj kakih 500 funtov pošte po zrakoplovu.

V Keweenaw okraju je bilo zadnji teden na javni dražbi prodanih za zaostale davke 550 parcel raznih zemljišč. Dva bogataša iz Chicago sta prišla na dražbo. Eden je kupil 35 parcel in drugi tri parcele. Ta zemlja se nahaja okrog Keweenaw Point. Vsi lastniki, katerim je bila zemlja prodana, pa imajo 18 mesecev časa, da dolg poplačajo, nakar postane zopet njihova last.

V nedeljo so imeli farani župnije sv. Jožefa posebno farno sejo, na kateri so razpravljali kako najti pota in sredstva za popravilo cerkve, katere je nujno potrebna. Odkar je bila cerkev postavljena pred 35. leti, ni bila, razun manjših vsakdanjih poprav, še preslikana. Najprej bo potrebno, da se jo na novo prekrrije, ker brez dobre strehe ni vredno začeti z notranjščino. Potem pa potrebuje prenovljenja, v notranjščini od vrha do tal, kar bo, seve, stalo lepo svoto. Edini način za doseg tega je pač ta, da vsak poseje bolj globoko v žep, ker drugega ne preostaja. Vršile se bodo še v naprej razne prireditve in posebne kolekte v to svrhu.

Proti koncu prvega tedna v

maju so nas posetili, Mr. Steve Vrancich, lastnik Jugoslovenskega Glasnika, Mr. Leo Jurjovec, operator premikajočih slik in Mr. Mike Popovich, gostilničar, vsi iz Chicago. Mr. Jurjovec je tudi predsednik Reliance Federal Savings & Loan Association in predsednik Zvezde Slovanov, dočim je Mr. Popovich glavni nadzornik iste. Po kratkem obisku so se zopet povrnili nazaj.

V petek večer, 13. maja se je vršil ob sedmih zvečer, v cerkvi Srca Jezusovega, velik shod katoliške mladine iz celega okrožja, na katerim je govoril kot glavni govornik, škof Rt. Rev. J. C. Plagens iz Marquette. Shod se je vršil pod pokroviteljstvom Catholic Youth Organization, po zaključku cerkvenih pobožnosti je mladina odkorakala z WPA godbo na čelu, v tujakšnji Armory, kjer se je seja nadaljevala in po seji je bila za mladino zabava s plesom. Zastopana je bila mladina vseh cerkva v tujakšnjem okrožju.

J. Č.

ČLANICAM PODR. ŠT. 16, SZZ.

So. Chicago, Ill.
Članicam podružnice Slovenske Zenske Zveze v So. Chicago naznanjam, da se vrši naša mesečna seja v četrtek zvečer 19. maja. Vse katere imate od zadnjega bunko partyja denar od vstopnic, ste prošene, da ga prinesete gotovo na sejo. Tudi tiste katere imate še knjižice, ne pozabite jih prinesiti, da se stvar končno uredi. — Ne pozabite tudi, da imamo v nedeljo 29. maja skupno sv. obhajilo. Zbirale se bomo v cerkveni dvorani, kjer dobimo šopke. Bodite v dvorani gotovo 15 minut pred osmo mašo, da potem vse skupaj odkorakamo v cerkev. Upam, da se boste stodoletno odzvale temu povabilu. — Pozdrav celokupnemu članstvu.

Katie Triller

List "Am. Slovenec" je last nina katoliških Slovencev v Ameriki. Kdor podpira katoliški list "Am. Slovenca," podpira katoliške Slovence v Ameriki.

DENARNE POŠILJATVE

odpravljamo po dnevnem kurzu in so dostavljene prejemnikom brez vsakega odbitka na dom potom pošte. Včeraj so bile naše cene:

V Jugoslavijo:	V Italijo:
Za: Din:	Za: Lit:
\$ 2.55.....100	\$ 6.50.....100
\$ 5.00.....200	\$ 12.25.....200
\$ 7.20.....300	\$ 30.00.....500
\$ 10.00.....420	\$ 57.00.....1000
\$ 11.65.....500	\$ 112.50.....2000
\$ 23.00.....1000	\$ 167.50.....3000

Pri večjih svotah poseben popust
Za izplačila v dolarjih:
Za \$ 5.00 pošljite\$ 5.75
Za \$ 10.00 pošljite\$ 10.85
Za \$ 25.00 pošljite\$ 26.00

Vsa pisma pošljite na:
JOHN JERICH
1849 West Cermak Road
CHICAGO, ILL.

V šoli. — Učiteljica: "Pri živalih razlikujemo štirinožce in dvonožce. Štirinožci imajo po štiri noge, na primer osel, konj. Dvonožci pa so živali na dveh nogah (pokaže naslikano gos). Ta je dvonožec, jaz sem dvonožec, vi vsi ste dvonožci. Torej, Lizika, kaj sem jaz?"
Lizika vstane, preplašena pogleda učiteljico in zasepeče: "Goska, gospodična."

Na letovišču. — Letovišar (v gostilni): "Ali bi mi dali dve brišči?"
Gostilničar: "Da, ali mar mislite vse poletje ostati pri nas?"

On ni bil. — Stric: "Kdo je stikal okrog mojega žganja?"
Nečak: "Jaz že ne."
Stric: "Prav zares ne?"
Nečak: "Res ne! Steklenico ste postavili tako visoko, da je nisem mogel doseči."

Fo ovinkih. — A: "Prijatelj, prednje kolo pri tvojem avtu je razrezano!"
B: "Seveda, ker sem vozil čez steklenico."
A: "Pa je nisi zapazil?"
B: "Kako, ker jo je mož imel v žepu."

Dolg razgovor. — Šef: "Malo dolgo ste govorili po telefonu, gospodična!"
Uradnica: "Bil je to poslovni pogovor."
Šef: "Že dobro, gospodična, toda prihodnjič vam ni treba naših klijentov nagovarjati s srčkom."

Starost. — Gost: "Gospod natak, pred tole gosjo pečenko pa je treba sneti klobuk!"
Natak: "Me veseli, če vam tekne."
Gost: "Ne, ne, starost moram spoštovati."

Sebe je pozabil. — Oni "Mislim, da bom prihodnje leto napredoval v službi in potem se bova lahko vzela. Imel bom \$150 Din mesečne plače in s tem boš že izhajala."
Ona: "Gotovo, dragec, potrudila se bom, da bom s tem izhajala. Toda od česa boš živela ti?"

Praktičen mornar. — Mornar je nosil staro čepico, ki je imela veliko luknjo na vrhu. "Zakaj pa si te luknje na zašiješ?" so ga vpraševali tovariši. — Čemu neki? Ne morete si misliti, kako prijetno je, ko se človek popraska po glavi, ne da bi bilo treba čepico dvigati."

"TARZAN NA RAZISKOVANJU"

(123)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

V dobrem upanju, da so beli ljudje prijatelji, se je obrnil od črnih, ker je menil da so divjaki in se približal belim. Nazadnje je letalo obstalo precej blizu obzidja in pilot ter njegov spremljevalec sta stopila iz njega. Skozi odprta vrata so pa drvela cela krdela belih divjakov Kavuru.

Oba letalca sta se jim s početka začela brez strahu bližati, toda kmalu sta zapazila njihovo sovražnost, kajti Kavuru so se pripravljali da ju napadejo. To vidič sta naglo skočila k letalu. Eden je naglo sprožil strel, nato se drugega in Kavuru se je zvrnil po tleh, vsi ostali pa proti njima.

Muviro, poveljnik Tarzanovih Wazirov je videl, da je tukaj treba takojšnje pomoči. Poprej je nameraval, da počaka Tarzana in se z njim posvetojuje, toda ko je videl, da sta letalca v veliki nevarnosti, pred divjnimi Kavuru, se ni pomislil in čakal. Takoj je zapovedal svojim Wazirjem hiteti na pomoč.

Divji Kavuru so jih po številu seveda zelo prekašali, to je Muviro dobro vedel, toda Waziri se jih niso ustrašili. Njihova srca so bila junaška, kajti pomislili so na tolike zmagi, ki so jih izvajali s svojimi velikimi poveljniki Tarzanom in tako so se brez strahu vrgli na številne divjake Kavuru.

ANGLIJA SE POGREZA

Angleške oblasti sedaj močno skrbijo, ker je dognano, da se Anglija vsako leto globlje pogreza v morje. Kakor naglašajo angleški strokovnjaki, bo še sedanjí rod doživel, da bo Anglija morala na bregovih reke Temze napraviti visoke obrambne nasipe, da voda ne bo poplavlila londonskega mesta. Prebivalci, ki prebivajo ob bregovih Temze, naglašajo, da že nekaj let opazujejo, da se obrežje vedno bolj pogreza, kar je sedaj tudi znanstveno dokazano.

Vsako se spominja še tiste strašne noči leta 1928, ko je voda reke Temze prestopila bregove ter je sredi londonskega mesta stala več metrov visoko. Takrat je udarila čez bregove s tako silo, da je razdejala zidane nasipe ter je udrila v podkletna stanovanja, kjer je utonilo mnogo ljudi. Nekateri deli londonskega mesta so samo kot mali otoki gledali iz vode. Takrat so bili vsi prepričani, da je to nesrečo povzročilo veliko deževje v zvezi z morskimi valovi, ki so naenkrat udarili na suho zemljo. Reka Temza je namreč tisto pomlad močno narasla.

Toda od tistihmal se dogaja nekaj čudnega: Voda vsako pomlad višje nastopa in poplavlja vedno več londonskih okrajev. Ljudje v dolini gornje Temze so od takrat že navajeni, da jim narasla voda vsako pomlad odnese lesene hiše, hleve in skednje. Po nekaterih mestih ob Temzi pa se prebivalci vsako pomlad tako rekoč že vnaprej pripravljajo, da bodo vsaj nekaj tednov morali za promet po svojih ulicah rabiti le čolne. Vse to je poprej bilo le redko ali pa takih primerov sploh ni bilo.

Znanstveno je sedaj ugotovljeno, da se obrežje na južni vzhodni strani britanskih otokov vsako leto pogreza, zbog česar se pogrezajo tudi hiše, mostovi in obrežni nasipi. Kadar morski tok žene morskó vodo posebno močno navzgor po Temzi, takrat se zdi, da ladje, ki so privezane na obrežju med Towerom in Westminsterom, stoje tako visoko na vodi, da bi lahko brez težave zaplule na obrežno sprehajališče. Vodna gladina namreč v takem primeru stoji precej višje kakor pa gladina cest. Da grmeče in viharne vode ne udarijo na suho, je vzrok le ta, ker jih zadržujejo silni obalni nasipi, ki so zgrajeni iz močnega kamna. Voda pa tako pritiska, da iz špranj med skalnatimi kladami brizga cel studenci.

Nikdar še ni bilo mogoče znanstveno dognati, zakaj se je pred nekaj leti začel majati silni most "Waterloo", ki je bil zgrajen tako močno, da so rekli, da bo stal celo večnost. Ta most ni bil le nenavadno trden, marveč je bil tudi prava mojstrovina arhitekture. Bil je zgrajen iz kamna. Naenkrat pa se je ta silna in krásna zgradba začela majati in gugati. Na pomoč so poklicali najznamenitejše stavbenike, ki pa niso vedeli nič svetovati. Skušali so most popravljati in ga okrepiti. Vendar je bilo prizadevanje zaman. Vedno bolj je grozila nevarnost, da se bo most podrl. Morali so most podreti, ker se je kamenje, ki ga je bilo sto tisoč ton, začelo gibati in lesti narazen, čeprav je bilo še malo časa poprej vse še tako trdno. Zadnji stebel tega krásnega londonskega spomenika so te dni podrlí.

Ze več let se boje tudi za krásno katedralo sv. Pavla, ki stoji le nekaj korakov vstran od brega Temze. Ze so mislili, da je ne bodo več mogli rešiti. Naenkrat se je namreč pogreznil del temeljnega zidovja, zaradi česar je silna in močena kupola dobila hude in široke razpoke. Na vso moč so si prizadevali, da za silo rešijo to prelepo cerkveno stavbo. Od vseh strani so jo vezali z močnimi verigami, razpoke pa so zalili z močnim beto-

nom. Še prav pred kratkim pa se je v grofiji Norfolk zgodilo nekaj, kar bo Angležem moralo povzročiti res hude skrbi. Bilo je neke noči, ko je naenkrat prihrula voda čez mirne in obdelane kraje ob morskí obali. Kmetje, ki so imeli svoje hiše malo bolj vstran od morskaga obrežja, so si mogli rešiti le golo življenje in pa nekaj živine. Vse drugo je pobrala voda, ki je naenkrat pokrila njihova rodovitna polja. Polje je izginilo. Kjer je še večeraj bilo polje, je danes morje. Tega pa ni bilo krivo viharno morskó valovje. Prav tamkaj so komal dodelali močne nasipe zoper morje. In te nasipe, ki so jih cele tedne temeljito delali, je morje odneslo, kakor odnese voda pečene nasipe, ki jih otroci delajo za igračo.

Doslej so mislili, da morje in njegovo valovanje izpodjeda skalnato in strmo angleško obrežje, ki se potem podira v morje, ko je dovolj izpodjedeno. Menili so, da je to nekaj docela naravnega. Sedaj pa so znanstveno dognali, da se Anglija že celih 5000 let vsako leto pogreza v morje, in sicer vsako leto vsaj za nekaj col. Včasih morje pobere več zemlje, včasih pa manj.

Ob času kralja Henrika VII. je kardinal Wolsey v Londonu zgradil več gradov. Ti gradovi stoje danes celih 9 čevljev nižje, kakor so pa stali pred 400 leti. Angleška zgodovina nam iz srednjega veka pripoveduje o več obrežnih mestih, ki jih danes nikjer več ni. Severno morje jih je požrlo.

Mesto Wincheksea je bilo v srednjem veku utrjeno mesto, ki je stalo še v 13. stoletju. Danes pa to mesto leži več milij daleč od obale pod morjem. Mesto Dunwich je bilo važno trgovsko središče v vzhodni Angliji. To mesto pa je leta 1547 bilo od morskíh valov razdejano. Prebivalci so nato mesto zgradili bolj vstran od morja. Toda že 100 let kasneje, to je leta 1570 so znova udarili morskí valovi na suho in mesto ugonobili. Tisto mesto dandanes leži že več milij od morské obale pod morjem. Na obrežju pri Lincolnshire vidiš ob močni oseki moletí iz morja ostanke nekdanjega gozda, ki je nekdanj tam raste. Ko pa pride plima, vse skupaj zopet izgine več metrov globoko v morje.

Današnja skrb temelji v spoznanju, da se Anglija ne pogreza v enakomernih presledkih, marveč v raznih obdobjih. Ze več desetletij se je zdelo, kakor bi to pogrezanje bilo ustavljeno. Sedaj pa se zdi, da je napočila nova doba pogrezanja. Naj se dandanes dogodi, da bi ob morskí meni in ob velikih viharjih na Severnem morju morská voda udarila le poldrugi meter ali dva metra višje, kakor je udarjala doslej, kar pa nikakor ni izključeno, pa je katastrofa za vso Anglijo. Najbogatejša angleška dežela Horsey je v nevarnosti, da se pogrezne v morje, če ne bodo na južnovzhodni strani Anglije kmalu postavili močelnih nasipov, katere pa bo treba vedno sproti utrjevati in zviševati. Če se to ne bo zgodilo, bo kmalu morská gladina višja od suhe zemlje in cela angleška pokrajina bo izginila v morju.

NENAVADEN DOGODEK

Nedavno se je dogodil kaj čuden dogodek v Kopenhagenu. Delavca Marka Ekeja so našli v njegovem stanovanju mrtvega. Vsa preiskava, ali je možakar šel samovoljno v smrt, je pokazala, da tega ni bilo. Nazadnje so ugotovili, da je sam povzročitelj svoje smrti. Dognali so, da se je usmrtil s plinom. Možakar je mesečnik. Gotovo je vstal v spanju in v spečem stanju odprl plinsko pipo.

Kljub velikim porazom, ki jih je utrpela zadnje čase, je španska vlada še vedno optimistična in upa na končno zmago. Slika kaže nekega vladnega častnika, ko daje pouk rekrutom.

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

NENADOMESTNA IZGUBA

V sloviti štokholmski Wildstrandovi zbirki bakrorezov, ki obsega 40.000 kosov, je nastal požar, ki je ogrožal vsa zbirko. Le s težavo je uspelo ogenj obvladati, toda 2000 del je bilo uničenih. Med temi deli je tudi 20 izvirnih Rembrandtovih radirank in prvi tisk "Doktorja Fausta". Ogenj je uničil nadalje šest Dürerjevih bakrorezov, eno radiranko Lukasa van Leydena in več del Andresa Zorna.

NOV IZUM V KINEMATOGRAFIJI

V tokijskem zavodu za fiziko in kemično raziskovanje je dr. Takeo Simicu izumil pripravo, ki omogoča predvajanje filmov pri dnevní svetlobi. Namesto običajnega belega projekcijskega zasloná uporablja črno "platno" iz celuloída, ki ima na svoji površini 50.000 izboklin. Te izbokline odsevajo baje popolnoma luč projektorja, vsako drugo svetlobo pa absorbirajo.

NOVE VRSTE KOVINA

Znanstvenikom se je posrečilo združiti lastnosti kovin in gumija. To so dosegli tako, da so zvalkanizirali kovino z mehkim gumijem. To bo imelo v tehniki velike posledice.

Od te nove iznajdbe bosta zlasti imela veliko korist ladjedelstvo in letalstvo. S pomočjo te nove zmesi kovine in gumija bo namreč mogoče v prihodnje stroje brez suma in pretresa zasidravati. Tudi bo mogoče železniške vagone bolj elastično pripeljati enega na drugega. Železniške vagone bodo posledje lahko delali take, da bodo vsi imeli kolesje iz te nove zmesi, zbog česar ne bo vozilo več tako treslo. Ob velikih krivuljah kolesje ne bo več tako hreščalo in škripalo, kakor je doslej. Takisto bo pri električnih železnicah na ovinkih v prihodnje odpadla tista cvileča muzika, ki je doslej šla vsakomur skozi ušesa in zobe.

Ni pa še znano, ali bodo te poskuse, ki so se doslej posrečili, kaj kmalu delali v velikem obsegu. Verjetno pa je, da se bo stvar obnesla, od česar ima vsa javnost pričakovati velikih koristi.

MILOŠČINA ZA KRALJA

Pariški "Figaro" poroča iz Londona, da pripravlja angleška vlada predlog o pokojnini bivšemu abesinskemu cesarju. Predlog bo izročen v odobritev Društvu narodov v Ženevi, ki bo razpravljalo o likvidaciji abesinskega problema. Neguš živi zdaj v Bathu, kjer je moral opustiti prejšnje stanovanje zaradi skromnih gmotnih sredstev. Zašel je v kočljiv finančni položaj. V Londonu sodijo, da se bo dalo

vprašanje pokojnine negušu urediti tudi v sporazumu z italijansko vlado.

NENAVADNA LADJA

Na Angleškem nameravajo spustiti v morje nenavadno ladjo. Ta ladja bo imela namreč vijake ob svojih straneh. Ti vijaki bodo rabili tudi za krmarjenje in drugega krmila sploh ne bo. Novi parnik, ki si ga je dala zgraditi železniška družba Southern Railway za promet med Lymingtonom in otokom Wightom, se bo imenoval "Lymington" in ga gradi neka ladjedelnica v Dumbartonu. Prednost nove konstrukcije je ta, da se more ladja obračati poljubno tudi če so vodne prilike zelo omejene.

IZNAJDBA TIHOTAPCEV

Budimpeštanska policija je odkrila nenavadno tihotapljenje z valutami v katero so, kakor pišejo listi, zapleteni tudi razni ugledni finančniki. Med aretiranci je tudi neki knjigovez. Po anonimni ovadbi je devizni oddelek policije izvršil preiskavo pri tem knjigovezu in ugotovil, da so šle velike vsote v valutah in devizah med knjižnimi platnicami v inostranstvo. Našli so še celo vrsto platnic, v katerih so bili pripravljeni bankovci po sto pengöjev, angleški funtni bankovci in papirni dolarji. Tihotapci so v neki starini kupili 200 starih knjig za majhen denar in te knjige je knjigovez na novo vezal, pa tako, da so bile vezave pripravne za tihotapljenje valut. Doslej še niso mogli ugotoviti,

koliko časa so tihotapci že vršili svoj posel in za kakšne vsote so oškodovali državno blagajno.

CARSKE DRAGULJE SO UKRADLI

Tolpa vlomilcev je vdrla ponoči v počitniško hišo sira Harolda Wernherja v bližini Londona. V hiši je bilo ob času vloma samo služabništvo. Zjutraj je eden izmed slug odkril, da je nekakšna okenska šipa razbita. Takoj nato je našel še druge sledove vloma in na zadnje se je izkazalo, da je šlo vlomilec v prvi vrsti za dragocene predmete, ki jih je bila lady Wernherjeva, ena izmed hčera bivšega ruskega velikega kneza Mihaela, podedovala po svoji materi. Osojbe je takoj pozvala policijo, ki pa doslej vlomilcev ni mogla izslediti.

KOLIKO JE VREDNA PLEŠA

Civilno sodišče v Bromptonu na Angleškem je sodilo v zanimivi pravdi. Mistra Jos. Latchforda je zadela prometna nesreča, ki pa je razen kratkega živčnega napada bila brez posledic. Mr. Latchford se tudi za stvar ni več brigal, ko je naenkrat opazil, da mu je lasje čudovito hitro izpadajo, dasi prej nikdar ni imel te nadloge. To je spravil v zvezo s svojo nesrečo in vložil tožbo proti šoferju, ki ga je povozil. Ko je prišel na razpravo, ni imel več niti enega lasu. Dasi strokovnjaki niso bili vsi istega mnenja, se je vendar sodišče postavilo na stališče, da sta šofer in nesreča kriva pleše Mr. Latchforda, in mu prisodilo odškodnino 1500 din.

NEKAJ KRASNEGA

ZA MESEC MAJNIK

Lep altareček z Marijinim kipom z nezlomljive medenine, ki se ne ubije.

Krasni altareček, ki ga vidite tu na sliki je 9 in pol inčev visok. Vlit je iz medenine, ki se ne ubije, če pače iz rok. Krasno barvan z krasnimi barvami. Je pravi kras za vsako katoliško družino. S tem altarečkom gre skupaj krasen Marijin kip, ali pa če želite kip Srca Jezusovega, ali pa kip cvetke sv. Terezije. Tudi kipi so vlití iz nezlomljive medenine.

cena \$2.00

V vašem domu je gotovo prostor za ta lepí altareček. Pišite še danes ponj in z naročilom pošljite potrební znesek.

Ko naročate ne pozabite natančno omeniti, kak kip želite, Marijin, ali kak drugi.

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

IZ ZGODOVINE ZRCALA

V starem veku so narejali kosovnasta zrcala, ki so bila tako popolna, da so se v njih zrcalili kasneje so proizvajale razkošne, industrijske Benetke že steklene plošče, ki so bile obložene s cinkovim amalgamom. Iz Italije se je mlada industrija preselila na Češko, nato v bogati Nürnberg, dokler je ni l. 1665 povabil trgovinski minister Colbert v Francijo, kjer je bila skoraj 150 let monopolna industrija. Šele zdaj se je izpolnila tisočletna želja z oboževanjem zrcala, kakor ga ni dotlej še nobena dežela poznala. Zakaj, narod, ki je bil v vsem in povsod za zgled finese, si je seveda želel in je bila tudi njegova dolžnost, da se venomer ogleduje v zrcalu in se nadzira, da more biti potem zares za zgled...

Na dolgi poti iz klasičnega starega veka do modernih dni, se je zrcalo glede na zunanost in glede na svetovno naziranje na vso moč spremenilo. V pradedni dobi, nekako tedaj, ko ga je lepa Helena vprašala za svet, preden se je sestala s Paridom, je ogledalo kaj rado proizvajalo karikature. Treba se je bilo precej močno zagledati v kovinsko ploščo, da nisi videl zgolj izmaljene spake namesto svoje podobe. Kasneje je postalo zrcalo skrajno naturalistično: vsak človek, ki se je pogledal vanj, je videl grdo, mrliško zeleno nakažo, tako da je bilo treba vso domišljavost odstraniti, če si mu hotel verjeti. Na Francoskem, v deželi lepega vedenja in kavalirstva, so ga za vselej odvadili grde spakedravosti in so mu zamahili usta, to se pravi, hrbitišče — namesto z živim srebrom, s pristnim srebrom. In glej! Zdaj je postal optimist in je zrcalil tudi zelenorumenene obraze v rožasti barvi.

Zrcalo je zašlo tudi v storije, pravljice in čarovnije. Salomonovo ogledalo, ki je bilo med

svečanimi obredi sestavljeno iz sedmerih kovin, je dajalo v mlajši odgovor na vsa vprašanja. V obrazi prav natančno. Tisoč let kasneje so proizvajale razkošne, industrijske Benetke že steklene plošče, ki so bile obložene s cinkovim amalgamom. Iz Italije se je mlada industrija preselila na Češko, nato v bogati Nürnberg, dokler je ni l. 1665 povabil trgovinski minister Colbert v Francijo, kjer je bila skoraj 150 let monopolna industrija. Šele zdaj se je izpolnila tisočletna želja z oboževanjem zrcala, kakor ga ni dotlej še nobena dežela poznala. Zakaj, narod, ki je bil v vsem in povsod za zgled finese, si je seveda želel in je bila tudi njegova dolžnost, da se venomer ogleduje v zrcalu in se nadzira, da more biti potem zares za zgled...

Zrcalo je tudi za znanstvo pomembno, saj je že večkrat nastopilo kot vžigalno sredstvo. V cesarski palači v Carigradu je pa bilo zrcalo skrivši pritrjeno na stropu in ko je prišel beneški poslanik Enrico Dandelok cesarju Manuelu, je to zrcalo na cesarjevo povelje skoraj oslepiel poslanika. Skoraj slepi Enrico Danelo je postal kasneje beneški dož in se je za ta zločin maščeval tako, da je neusmiljeno opustošil bizantinsko cesarstvo.

Moderna medicina pa uporablja zrcalo, da ga izprašuje za mnenje kakor ga je svoj čas pravljica. Zrcalo za grlo, oči ušesa in podobno so dragoceni prerokovalci, ki povedo dosti bolj važne stvari ko to, "kdo je najlepša v deželi" ali kateri bo ženin. Ker je zrcalo tako izredno brihtno in se bolje spozna po notrini človeškega telesa ko človek sam, pa mogoče ne bo dolgo dotlej, ko se bo neki neznansko brihtni vnuh teh zrcal upravičeno imenoval tako, kakor se že desetletja brez vzraka in podlage imenuje veliko ogledale v spalnicí: psiha, to je, "dusa".

Širite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec"!

V blag spomin

PRVE OBLETNICE SMRTI

moje preljubljene pokojne soproge

Mary Gačnik,

ki je preminula in se preselila v neskončno večnost 19. maja 1937. Izročili smo truplo k večnemu počitku, a spomin na drago pokojno pa še živi med nami. Saj ne mine ne ure in ne dneva, da bi mi ne bila v spominu. Kamor koli se ozrem, si mi pred očmi, moja predraga, ljubljena ter nikdar pozabna soproga. Prav zelo te pogrešamo, jaz, tvoj soprog, in polnoštevilni prijatelji in znanci.

Eno leto je že poteklo, odkar si me zapustila Ti, odšla si nam v kraje boljše, od koder več vrnitve ni.

Svet, veselje me ne mika, kar odšla si Ti od nas; ta izguba je velika, rane ne zasedi čas.

S cvetjem grob smo okrasili v blag in trajen Ti spomin, cvetje sem zalil s solzami mojih srčnih bolečin.

V grobu tihem tamkaj snivaš, večno spanje že sedaj; v miru božjem le počivaš, večna luč Ti sveti naj.

V raju bomo se združila, zopet si stisnila roke, da, pokojnica predraga, to bo srečno svidenje!...

Zaljubljeni ostal Tvoj nevtolažljivi soprog

JOSEPH GAČNIK.

Indianapolis, Ind., 19. maja 1938.

"Dušica"

ROMAN
Spisala B. Orczy
Prevedel Paulus

Stopnice so peljale v strašno sobo. Margareta je stopala po njih spoštljivo in po božno, kakor bi stopala po stopnicah oltarja. Saj so peljale na kraj, kjer se je žrtvoval njen mož za nedolžne, nesrečne in preganjane.

Stražna soba je bila močno razsvetljena. Nenadna svetloba ji je jemala vid, zaprla je za trenutek oči, vse razbolele od solz in bedenja. Zrak je bil zatohel, po težkem tobaku je dišalo, po vinu in po prestanih jedilih. Zamreženo okno je nad vrati gledalo na hodnik.

Polno vojakov je bilo v sobi. Eni so sedeli, drugi so stali naokrog, spet drugi so ležali na klopih ob steni. Najprej so spali.

Eden njih, narednik, je bil najbrž poveljnik stražne čete. Z eno samo besedo je udušil nemir in govorjenje, ki je polnilo stražnico, ter kratko dejal:

"Tod, državljanka!"

Obrnil se je k odprtim v steni na levo. Vrata so sneli, kakor je bilo videti. Le železen zapah je ležal čez odprti vhod.

Narednik ga je dvignil in pokimal Margareti, naj vstopi.

Nehote se je Margareta obrnila po Chauvelinu.

Pa Chauvelina ni bilo nikjer več.

Margareta je prestopila prag ječe —

Ali je naredniku ostalo še kaj usmiljenja v njegovem robatem vojaškem srcu? Ali se je morebiti spomnil na svojo ženo, na svojo sestro ali mater, ko je videl ubogo, od žalosti in tuge uničeno ženo in neizrekljivo bol v njenih sinjih očeh —? Ali je morebiti bledi obraz lepe žene vzdramil zadnjo struno poštenja in viteštva v njegovem srcu, okamenel od grozot, od brezsrčnosti, od krvi revolucionarne dobe —?

Dejstvo je, da se je, koj ko je Margareta stopila čez prag, sam postavil na stražo k zapahu, s hrbotom proti ujetnikovi celici.

Margareta je za hip obstala.

Mračno je bilo v celici. Blevšalo se ji je od obilne luči v stražni sobi in izprva ni nič videla.

Podolgasta nizka soba je vsa ležala na njeni levi. Lesena stena je oddeljevala ozek kotic na skrajnem koncu sobe od drugega prostora. Margareta se je spomnila na nesrečno Marijo Antoinetto, ki je v tem koticu preživljala zadnje dni, skrivajoč se pred žaljivimi pogledi sirovih vojakov.

Stopila je dalje.

Na mizici v kotu je stala oljnata svetiljka in ob njeni slabi luči je polagoma razločevala različne predmete, par stolov, še eno mizico in ozko, železno pa udobno posteljo ob steni.

In tedaj je opazila tudi Percyja —

Sedel je. Levo roko je imel napol stegneno po mizi, glava mu je klonela na roko.

Margareta ni kriknila, niti vztrepetala ni. Le za hip je zaprla oči, da bi zbrala ves svoj pogum, preden bi ga spet pogledala.

Nato pa je tiho in odločno stopila trdo k njemu, pokleknila na kameniti tlak k njegovim nogam in spoštljivo nesla na ustnice roko, ki mu je onemogla visela ob strani.

Zgenil se je. Trepel je šel po vsem njegovem telesu, malo je dvignil glavo in hripavo šepnil:

"Povem vam, da ne vem! In če bi tudi —"

Objela ga je in si položila njegovo glavo na srce.

Počasi se je obrnil k njej, njegove oči — votle in krvavo obrobline — so se srečale z njenimi očmi —

"Moja ljuba, ljuba —! Vedel sem, da boš prišla —!"

Pritisnil jo je k sebi.

Niti sledu ni bilo o utrujenosti ali onemoglosti v njegovem objemu in ko je čez nekaj časa dvignila oči, se ji je zdelo, da so bile le sanje njene preplašene razgrete domišljije, kar je malo poprej videla pri vstopu v celico, — njegovo trudno sklonjeno glavo, njegov izmučeni upadli obraz.

Vroč kri je plala po njegovih žilah, naglo in strastno ko kedaj poprej, življenje, močno, kljubovalno, je oživljalo njegove mogočne ude, njegova zgovorna, krepko začrtana usta, njegovo jasno čelo —

"Percy", je dejala nežno, "le par trenutkov so nama dali! Mislijo da bodo moje solze zlomile tvoj upor, ki ga sami zaman skušajo streti —!"

Zrl ji je v oko s tistim globokim, nemim, pa tako zgovornim pogledom, ki veže dušo k duši, in v globinah njegovih sinjemodrih očeh je spet zaplesala nesmrtna njegova veselost in šegavost.

"Beži beži, ženica!" je dejal in glas mu je drhtel, tako ga je vzburla njena bližina. "Kako malo te poznajo, kaj —! Tvoja pogumna, lepa, plemenita duša, ki ti si je iz tehle tvojih lepih, ljubečih oči, ta bi samemu peklu kljubovala —!"

Zapri svoje lepe oči, ljuba! Zmešalo se mi bo, če bom še dolgo pil njihovo lepoto!"

Držal si je njen obraz v rokah in res se je zdelo kakor da bi se ne mogel dovolj nasititi njenih oči. In sredi tolike žalosti, sredi tolike nesreče in smrtne nevarnosti je bila Margareta srečna kakor nikdar poprej. Tedaj vsaj je čutila, je videla, da je njen, čisto njen.

Neznosne muke, pomanjkanje hrane in počitka, ki so trajale že teden dni sem, in ki so oslabile njegovo mogočno, silno telo, so oslabile tudi njegovo krepko voljo, ki je znala dotedaj vedno skrivati svoja čustva pod krinko malomarnosti in hladnosti. Ljubezen, strastna velika ljubezen do žene, je butnila z vso silo, neovirano na dan —

Gladil ji je zlate lase, zagrebel obraz vanje in mrmral:

"Ljuba moja, tako sem bil truden, preden si prišla!"

Pa nasmejale se je, v kljub žalostnemu, bledemu licu ljubljene žene, ki je v njem dušna bol črtala svoje globoke poteze, mu je zaigrala v očeh njegova stara, še vedno neugnana hudomušnost.

"Ali ni lepo," je pravil, "da me tile kruteži neusmiljeni celo — brijejo! Kar pokazati bi se ti ne hotel s svojo teden dni staro brado —!"

Z objubami in denarjem sem nahvalil enega teh rabeljnov, da me vsako jutro obrije. Meni seve ne dajo britve v roke.

Kuhajte z elektriko

Za
boljše obede ...
manj dela ...
nižje stroške

Na tisoče čičaških gospodinj, ki kuhajo z elektriko, ve, da električno kuhanje napravi okus dobrim jedilom še celo boljši. Kajti hitra, enakomerna, zanesljiva električna vročina pusti naravni okus v jedilih. Manj dela je tudi, kadar se obedi kuhajo na moderni avtomatični električni peči. Avtomatične kontrole prevzemajo dosti paznje in skrb, ki so bile prej del kuhanja.

In električno kuhanje je poceni! Mnogo družin v Chicagu izprevidi, da jih stane električno kuhanje manj kakor \$2 do \$2.50 na mesec.

Oglejte si hitre, čiste, zanesljive avtomatične električne peči, razstavljene pri trgovcih za električne potrebščine, v trgovinah z železnino, pohištvo, in department trgovinah ter v električnih prodajalnah Commonwealth Edison Co.

POSEBNA PONUDBA

1. Popust za zameno vaše stare peči.
2. Velik popust, ki bo kril stroške za napeljavo žic in za inštalacijo v večini krajev.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Jacob Gerend Furniture Co.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis.
Telefon: 85 — Res. 4080-W

ZA OBNOVITEV VAŠE ZAVAROVALNINE

proti ognju, tornadu in avto nezgode, kakor tudi, kadar potrebujete notarska dela, pokličite me po telefonu: KENMORE 2473-R ali se pa zglasite pri:

JOHN PRISEL

15908 Parkgrove Avenue
CLEVELAND OHIO

ZASTOPNIK "AMERIKANSKEGA SLOVENCE" IN
PRODAJALEC HIŠ.

Učbenik Angleškega jezika

Vsebuje SLOVNIČO in kratek SLOVAR.

Zelo praktična knjiga. Žepne oblike.

Naročila s potrebnim zneskom je poslali na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

TA NOVI SLOVAR

ima posebno poglavje o ameriški angleščini. Slovar je priredil in sestavil znani profesor J. Mulaček, ki je bival več let v Ameriki. — Knjiga ima 295 strani.

CENA:

Trdovezan v platno — \$1.50
Broširan mehko — \$1.25

Pisano polje

J. M. Trunk

Sam sebe grize.

Obžalujem, da gre z demokracijo hudo šper. Naravno to, da so demokrati precej nervozni. Pravijo sicer, da je le ena demokracija, in skoro da jim pritrdim, ampak vsak demokrat hoče prav svojo demokracijo imeti za to eno in baje pravo demokracijo. Gorje vsakemu, ki bi ne sprejel njegove demokracije. Že od sile mora biti, da se "oglašajo tudi klerikalni pismouki in govori o demokraciji", kakor se hudeje nad tako nezasišeno predznostjo svobodomslni demokrat v "Napredku". Kakor bi ga sami škorpioni pikali. Naj se le malo pomiri, "klerikalni pismouki" ne bodo hodili njega za dovoljenje vprašati, če smejo kako ziniti o demokraciji.

Vsaka jeza škoduje, in vsaj ta njegova jeza je čisto odveč. Ko bi ne bil tako nervozen in mirno presodil razmotrivanje o demokraciji, bi si lahko prihranil vso jezo. Ne gre za kako označbo, kako ime ali kak naziv, gre za bistvo prave demokracije, ki mora obsegati vsega človeka, ne le človeške materialne strani. Končno po hudi jezi sam zapiše: "Demokracija ni ne krščanska in ne proti-krščanska. Pod demokracijo je dovolj prostora za vse vere in verska prepričanja, kajti demokracija brez strpnosti bi ne bila demokracija. Med demokracijo in krščanstvom ni konflikta." There we are. Popolnoma smo skupaj v bistvu pojma. Ako svobodomiselci tere nekaj "o konfliktu z onimi, ki krščanstvo zlorabljajo za proti-demokracijske namene in cilje" ali o "ploskajo fašizmu..." je to le izbruh nervozne jeze in svobodomiselne mentalitete, ki se cedi od same "vernosti", pa poskoci ko gad, ako se hoče prav vernost kje tudi udejstviti ali zahteva svoje opravičeno mesto.

Ker se v bistvu pojma prave demokracije strinja prav s temi "klerikalnimi pismouki", grize le samega sebe, če grize tiste pismouke.

Molkove hčote.

Najprej je hudo nervozen radi blagoslova Franku in nacionalistični Španiji. S kramo, katero on zastopa, gre vsaj dozdaj precej navzdol naprej, in se bo baje šele obrnilo nazgor naprej, kakor pravijo in povedo pisma raznih in tudi slovenskih antifašistov. Nervoznost je umevna in naravna. O blagoslovu piše, kakor se navadno sliši tam za zaduhlo baro. Blagoslov ni nič, Musso in Adolf sta vse. To hoče povedati. Tri stopnje ima. Pri nekristjanih je vse na jasnem in čistem glede blagoslova. Pri katoličanih je nekaj svetlobe, ko "za tisoče in tisoče posameznih katoličanov, ki nočejo več gledati skozi črno oblako, to ne velja", kar je hudo ohladilo pri jezasti vročini. Ampak drugi katoličani so le "verniška čreda", in hudo držijo na papežev blagoslov, da prideta celo Musso in Adolf prekratka. Pustimo to jezasto robo, saj bi se razvila lahko še

kaka vročica in bi bilo treba hladilnih obkladov na možgane. Ves ogromni nekatoliški svet je na njegovi strani, celo tisoči in tisoči posameznih katolikov so njegovega mnenja, le mala "čreda" je zabita in ima mreno na očeh, ampak ta majčkena peščica čredarjev dela vsaj Ivanu Molku hude preglavice. Darrow je rekel, da se mu ta svet prav nič ne dopade, pa upa, da je še več ogromnih takih svetov. Naj čita Darrowa.

STRAHOVI

V nekem manjšem kraju v Franciji je prebivalstvo popolnoma iz sebe. V trgovini gospe Piel se namreč gode čudne reči. Ljudje so začeli seveda takoj sumiti razne strahove in "rogatca" samega, da jih je prišel vznemirjati.

Pred nekaj tedni je umrla gospejina stara mati. Še isto popoldne, ko sta bili prodajalki sami doma, se je začel čudni ples. Najprej so se kar sama po sebi odprla vrata v trgovino in v kuhinjo. Istočasno se je v sobi prevrnila postelja. Vse popoldne je bilo nemogoče imeti vrata zaprta; vedno so se znova odpirala.

Ko je prišla gospodinja domov, seveda ni hotela nič verjeti. Čez teden dni pa se je začelo strašenje ponavljati. Gospa je obesila svojo torbico na kljuko nad posteljo. Torbica je kmalu padla na posteljo, se sama odprla, dasi je bila dobro zaprta; postelja pa je začela zopet plesati. — Neprestano so izginjale škarje, šivanke, likalniki in se skrivali pod omare ali celo v postelje.

Nekega dne, ko so izginile vse šivanke, so jih našli zapičene v hrbet neke prodajalke. Tisti, ki jih je našel, jih je imel sam kakih deset v hrbtu. — Najbolj modri pravijo, da je v hiši tako močno magnetično polje, da preklada vse, kar je kovinskega; drugi pa kar dolže nemirne duše in celo Belcebuba.

KRAVA KI JE PERUTNINO

Kmet Bonaventura Piccoloni v Trevisu je že nekaj časa opazoval, da izginjajo z njegovega dvorišča kokoši in piščanci. Menil je, da mu jih odnašajo tatovi, toda na koncu se je moral prepričati, da izginja perutnina v želodec njegove lastne — krave. Zasačil je namreč neko jutro kravo ravno v trenutku, ko si je hotela privoščiti raco. Pred tem je požrla dve goski in lepega purana.

23 LET IZKUŠNJE
Pregleduje oči in predpisuje očala
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 5323
Uradne ure vsak dan od 9.
jutraj do 8:30 zvečer.

NOVI SVET

je poučen, zabaven in zanimiv
slovenski mesečnik v Ameriki.

Prinaša zanimive zgodovinske podatke o ameriških Slovencih, pončne članke, zanimive črtice iz življenja slovenskih izseljencev in lepe povesti. Stane na leto samo \$2.00; za Kanado in izozemstvo \$3.00. — Naročnino je poslali na:

NOVI SVET

1849 West Cermak Road,
Chicago, Illinois

Učite se angleščine

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena
in stane samo: **\$2.00**

Naročila sprejema

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois